

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 302/2014-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. mája 2014 predbežne prerokoval sťažnosť M. V., toho času vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Žilina, zastúpeného advokátom JUDr. Tomášom Rosinom, Advokátska kancelária, Kukučínova 20, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a práv na osobnú slobodu podľa čl. 5 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 42/2013 z 9. januára 2014 a jeho postupom v konaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, o rozšírenie dôvodov väzby a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. V. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. februára 2014 doručená sťažnosť M. V., toho času vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Žilina (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv na osobnú slobodu podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tost 42/2013 z 9. januára 2014 a jeho postupom v konaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že proti sťažovateľovi je vedené trestné stíhanie pre zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 a 2 písm. a) a ods. 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona, v rámci ktorého bol uznesením Špecializovaného Trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) sp. zn. Tp 39/2013 zo 7. augusta 2013 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 26/2013 zo 6. decembra 2012 vzatý do väzby z dôvodov podľa ustanovení § 71 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

Sťažovateľ podal 19. novembra 2013 prostredníctvom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) špecializovanému súdu žiadosť o prepustenie z väzby, o ktorej rozhodol špecializovaný súd uznesením sp. zn. Tp 39/2013 z 11. decembra 2013, ktorým jeho žiadosť podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol, podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku neprijal ponúknutú peňažnú záruku, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijal poskytnutý písomný sľub sťažovateľa a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. Zároveň uvedeným uznesením špecializovaný súd rozhodol o návrhu prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry generálnej prokuratúry na rozšírenie väzobných dôvodov aj o dôvod väzby uvedený v § 71 ods. písm. b) Trestného poriadku tak, že špecializovaný súd rozšíril dôvody väzby aj na dôvod podľa § 71 ods. písm. b) Trestného poriadku. O sťažnosti sťažovateľa podanej proti predmetnému rozhodnutiu rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tost 42/2013 z 9. januára 2014 tak, že sťažnosť podľa ustanovenia § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu uviedol, že samotný spisový materiál bol doručený sudcovi pre prípravné konanie až 6. decembra 2013, teda 17 dní po podaní jeho žiadosti o prepustenie z väzby. Sudca pre prípravné konanie rozhodol 11. decembra 2013. Sťažovateľ ďalej namieta, že 23. decembra 2013 bol súdny spis „expedovaný“ na najvyšší súd, ktorý rozhodol až 9. januára 2014. Sťažovateľ ďalej tiež namietal neúplnosť spisového materiálu pri rozhodovaní o rozšírení dôvodov kolúznej väzby na špecializovanom súde. V tejto súvislosti tvrdil, že špecializovaný súd svoje rozhodnutie oprel o svedeckú výpoveď svedkyne K. S., s ktorou nebol vôbec oboznámený. Uvedené skutočnosti sťažovateľ považuje za porušenie požiadavky urýchleného prerokovania väzobných vecí a zákonnosti väzby, teda porušenie jeho základného práva zaručeného čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v jeho veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a to uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Tost 42/2013 zo dňa 09. januára 2014, porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a to uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Tost 42/2013 zo dňa 09. januára 2014, porušené bolo.

3. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a to uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Tost 42/2013 zo dňa 09. januára 2014, porušené bolo.

4. Právo sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a to uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Tost 42/2013 zo dňa 09. januára 2014, porušené bolo.

5. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. sp. zn. 2 Tost /42/2013 zo dňa 09. januára 2014 sa z r u š u j e a Najvyššiemu súdu sa vec vracia na ďalšie konanie s tým, že sa mu prikazuje, aby sťažovateľa prepustil neodkladne z väzby.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vzniknuté v konaní pred Ústavným súdom SR vo výške 331. 12 EUR , a to k rukám právneho zástupcu sťažovateľa...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov konania.

Ústavný súd sa v prvom rade musel vysporiadať s navrhnutým petitom sťažnosti, ktorým je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný. Sťažovateľ vo všetkých častiach petitu ako porušovateľa označených práv považuje najvyšší súd, pričom v súvislosti s porušením požiadavky urýchleného prejednávania väzobných vecí neoznačil postup najvyššieho súdu, ale výlučne len jeho uznesenie. Ústavný súd vychádzajúc z obsahu celej sťažnosti a tam použitej argumentácie preklenul tento nedostatok petitu sťažnosti a ustálil predmet tohto konania tak, ako je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia, aj bez predchádzajúcej výzvy, a to z dôvodov procesnej ekonómie, prihliadajúc na požiadavku poskytovania materiálnej ochrany základných práv a slobôd.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti predostrel námietku porušenia základného práva zaručeného čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru opierajúcu sa o tvrdenie porušenia požiadavky urýchleného prerokovávaného väzobných vecí, keď najvyšší súd „akceptoval stav, že v čase jeho rozhodovania už uplynulo 51 dní“. Porušenie svojich označených základných práv zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva

zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru sťažovateľ ďalej odôvodnil aj tvrdením o neúplnosti spisového materiálu pri rozhodovaní na súde prvého stupňa.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

1. K námietke sťažovateľa o porušení požiadavky urýchljeného prerokovania väzobných vecí v konaní najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 42/2013

Sťažovateľ svoju sťažnosť smeruje proti postupu najvyššieho súdu, preto argumentáciu sťažovateľa vzťahujúcu sa na postup generálnej prokuratúry a špecializovaného súdu bral ústavný súd len ako súčasť právnej argumentácie.

Vo svojej judikatúre už ústavný súd vyslovil, že požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (m. m. III. ÚS 255/03, IV. ÚS 253/05, III. ÚS 345/06).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že o žiadosti sťažovateľa o prepustenie na slobodu (doručená generálnej prokuratúre 19. novembra 2013) rozhodol okresný súd uznesením z 11. decembra 2013. Písomné odôvodnenie podanej sťažnosti bolo doručené špecializovanému súdu 17. decembra 2013. Súdny spis spolu so sťažnosťou sťažovateľa bol doručený najvyššiemu súdu 23. decembra 2013. Najvyšší súd o tejto sťažnosti rozhodol uznesením sp. zn. 2 Tost 42/2013 z 9. januára 2013, ktorý spolu aj so súdnym spisom doručil špecializovanému súdu 20. januára 2013.

Celková doba konania najvyššieho súdu pripadajúca na označené rozhodovanie a doručenie označeného rozhodnutia najvyššieho súdu (druhostupňové konanie) od doručenia sťažnosti najvyššiemu súdu, teda od 23. decembra 2013 do doručenia uznesenia špecializovanému súdu, teda do 20. januára 2013, zodpovedá lehote 28 dní, ktorú ústavný súd hodnotí ako primeranú a ešte akceptovateľnú.

Dĺžka druhostupňového namietaného konania najvyššieho súdu teda neprekročila akceptovateľnú dobu jedného mesiaca. Vychádzajúc z jednoduchého aritmetického ponímania zistenie ústavného súdu signalizuje dodržanie požiadavky urýchleného rozhodovania v rámci druhostupňového konania o sťažnosti uplatnenej proti prvostupňovému uzneseniu špecializovaného súdu. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa namietaného porušenia požiadavky urýchleného rozhodovania väzobných vecí postupom najvyššieho súdu v označenom konaní kvalifikuje ako zjavne neopodstatnenú.

2. K námietke sťažovateľa o neúplnosti spisového materiálu pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa na špecializovanom súde

Sťažovateľ v sťažnosti tiež namietal, že sudca pre prípravné konanie opieral dôvod kolúznej väzby o svedeckú výpoveď svedkyne K. S., s ktorou nebol vôbec oboznámený. Podľa názoru sťažovateľa špecializovaný súd postupoval v rozpore s Trestným poriadkom, keď *„rozobral aj dôkazy, ktoré nevykonal“*. V tejto súvislosti uviedol, že *„nič na veci nemení ani to, že obhajca potvrdil existenciu takéhoto výsluchu“*, pretože *„akékoľvek vyjadrenie obhajcu nemá čo nahrádzať povinnosť prokurátora dodať sudcovi pre prípravné*

konanie kompletný spisový materiál a takýmto spôsobom vlastne obchádzať jasne a zrozumiteľne zakotvený postup v zmysle ust. § 72 ods. 4 Tr. poriadku. Je preto na mieste otázka, ako môže sudca pre prípravné konanie vôbec rozanalyzovať danú svedeckú výpoveď, keď ju nemá vôbec k dispozícii? Najvyšší súd však takýto zjavný rozpor postupu s Trestným poriadkom akceptoval.“.

Ústavný súd zdôrazňuje, že pri posúdení namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu jeho úlohou nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či malo, resp. nemalo byť žiadosti prokurátorky generálnej prokuratúry na rozšírenie dôvodov väzby vyhovené. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (prezentovanou v uplatnenej sťažnosti) vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05).

Opierajúc sa o tieto východiská posudzoval ústavný súd aj predmetnú časť sťažnosti sťažovateľa.

Ústavný súd v súčinnosti so špecializovaným súdom si zadovážil kópiu uznesenia špecializovaného súdu ako prvostupňového súdu, pričom po jeho preskúmaní konštatuje, že z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že špecializovaný súd vychádzal a svoje

rozhodnutie o uvalení kolúznej väzby založil na základe výpovede obvineného H. a tiež svedkov S. a G., ako aj svedka D., pričom zároveň hodnotil a skúmal aj výpovede svedkov, ktorí vypovedali v prospech sťažovateľa. Je pravdou, že v uznesení súdu prvého stupňa sa uvádza aj existencia výpovede svedkyne K. S., ktorá mala svedčiť v neprospech sťažovateľa, avšak v tom kontexte, že ju súd ešte nemá k dispozícii, ale že existenciu jej výpovede potvrdil aj obhajca JUDr. Rosina. Vychádzajúc z uvedeného nemožno dať za pravdu tvrdeniu sťažovateľa, že rozhodnutie je opreté, respektíve stojí na výpovedi svedkyne K. S., s ktorou sa sťažovateľ údajne nemal možnosť oboznámiť, pretože nosnými dôvodmi rozhodnutia boli už uvedené výpovede svedkov. Ani sťažovateľom tvrdená skutočnosť, že sa nemohol oboznámiť s obsahom výpovede tejto svedkyne oboznámiť, sa tiež nezakladá na pravde, pretože vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd zamietol sťažnosť sťažovateľa, sa uvádza, že *„napokon o tom, že konajúci súd správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy ako aj v ich súhrne svedčí aj výpoveď svedkyne K. S., ktorú už najvyšší súd mal k dispozícii a ktorá jednoznačne potvrdila kolúzne konanie obvineného. K námietke obvineného, že konajúci súd túto výpoveď k dispozícii nemal, najvyšší súd iba poznamenáva, že obsah jej výpovede bol obhajcovi známy (bol pri výsluchu) a bol dokonca predmetom dokazovania.*

Podstatné je ale to, že obsahom spisu môžu byť v skutočnosti reálne len tie dôkazy, ktoré objektívne k dispozícii aj sú. Výpoveď tejto svedkyne a ďalších 6 (nie 8) svedkov však objektívne k dispozícii nebola, pretože išlo o výsluchy maďarských občanov v Maďarsku a potreba ich prekladu do slovenčiny si bezpochyby vyžaduje čas, ktorého dĺžku orgány činné v trestnom konaní môžu ovplyvniť len veľmi obmedzene.

V tejto súvislosti najvyšší súd zhodne so sudcom pre prípravné konanie pripomína, že obhajca obvineného preštudoval spis tesne pred termínom verejného zasadnutia (paradoxne teda vyznieva jeho otázka, aký spis mal vlastne sudca k dispozícii), nenamietal jeho neúplnosť, a ani na verejnom zasadnutí nenavrhol vykonanie žiadneho ďalšieho dôkazu. Pritom je treba zdôrazniť, že tak ako je povinnosťou prokurátora predložiť celý objektívne možný spisový materiál, tak je zrkadlovou povinnosťou obhajoby uviesť všetky dôkazy, ktoré sú jej objektívne známe v čase vykonania úkonu a môžu mať vplyv na rozhodnutie v prejednávanej veci a zvlášť pokiaľ majú byť v prospech obvineného (dokonca keď sa úkonov osobne zúčastnil a je mu známy ich obsah). Paradoxne potom vyznieva sťažnostná

námietka obvineného, že v spise nie sú zadokumentované ani výpovede uvedených 6 svedkov, ktorých sa obhajca tiež zúčastnil. Najvyšší súd si už ich mohol zadovážiť vzhľadom na existenciu prekladu do slovenského jazyka, pričom po doplnení dokazovania ich prečítaním zistil, že k rozhodnutiu o väzobných dôvodoch obvineného nemajú bližší vzťah (čo bolo zrejme dôvodom, že obhajca nežiadal ich doplnenie do spisu na verejnom zasadnutí, ale napriek tomu v sťažnostnom konaní túto skutočnosť namietal a preto nevznikol ani dôvod na zrušenie napadnutého uznesenia).“.

Vychádzajúc z citovaného textu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v kontexte odôvodnenia uznesenia prvostupňového súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa vysporiadal s vytýkanými výhradami obhajoby, dal na námietky sťažovateľa ústavne konformné odpovede, pričom tieto odpovede formuloval zrozumiteľne a logicky, rešpektujúc tak sťažovateľom označené práva, ktorých porušenie namieta.

Ústavný súd tak pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sťažovateľa dospel k záveru, že aj túto námietku sťažovateľa je potrebné považovať za zjavne neopodstatnenú.

S ohľadom na všetky uvedené závery bolo o sťažnosti sťažovateľa potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2014